

Blues & Ritmes

1989

Johnny Mars
EUA
8 de juliol, Can Solei

Screamin' Jay Hawkins
EUA
8 de juliol, Can Solei

Albert King
Catalunya
9 de juliol, Can Solei

One Only Blues Band
Catalunya
9 de juliol, Can Solei

Raimundo Amador i Big Chief
Espanya/Catalunya
29 de juny, Can Solei

Femi Kuti & The Positive Forces
Nigèria
29 de juny, Can Solei

Nasrat Fateh Ali Khan
Pakistan
29 de juny, Can Solei

Thomas Mapfumo & The Black Unlimited
Zimbàbue
30 de juny, Can Solei

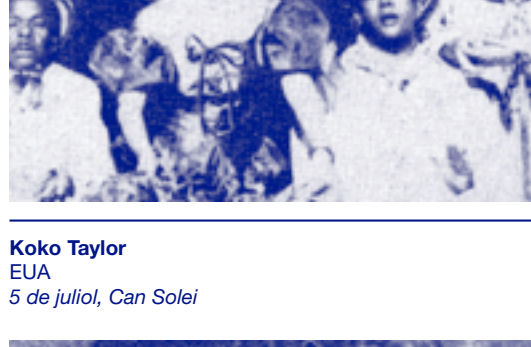
Elvin Bishop
EUA/Texas
30 de juny, Can Solei

Toto la Momposina
Colòmbia
5 de juliol, Can Solei

Koko Taylor
EUA
5 de juliol, Can Solei

Positive Black Soul
Senegal
18 de juliol, Can Solei

Robert Cray Band
EUA
5 de juliol, Can Solei

Robert Cray Band
EUA
5 de juliol, Can Solei

The Holmes Brothers
EUA
6 de juliol, Can Solei

Kanda Bongo Man
Zaire
6 de juliol, Can Solei

George Clinton
EUA
6 de juliol, Can Solei

Los Sencillos
Catalunya
3 de juliol, Can Solei

Simba Wanyika
Kenya / Tanzània
3 de juliol, Can Solei

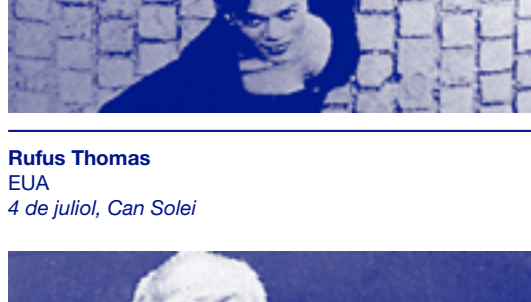
U-Roy
Jamaica
3 de juliol, Can Solei

Dr. Calypso
Catalunya
4 de juliol, Can Solei

The Selector
UK
4 de juliol, Can Solei

Rufus Thomas
EUA
4 de juliol, Can Solei

Rufus Thomas
EUA
4 de juliol, Can Solei

Rufus Thomas
EUA
4 de juliol, Can Solei

Rufus Thomas
EUA
4 de juliol, Can Solei

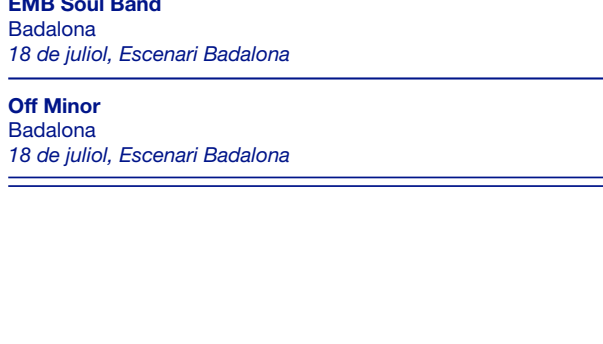
Jimmie Vaughan
EUA/Texas
18 de juliol, Can Solei

Robert Cray Band
EUA
18 de juliol, Can Solei

Carlinhos Brown
Brasil
18 de juliol, Can Solei

A mordiscos
Badalona
18 de juliol, Escenari Badalona

EMB Soul Band
Badalona
18 de juliol, Escenari Badalona

Off Minor
Badalona
18 de juliol, Escenari Badalona

Ali Farka Toure
Mali
27 de juny, Can Solei

Raimundo Amador
Espanya
27 de juny, Can Solei

Olodum
Brasil
27 de juny, Can Solei

Festival Tuareg (dances)
Gàl·cia
10 de juliol, Can Solei

Screamin' Jay Hawkins (Suspès)
EUA
10 de juliol, Can Solei

Ley de Murphy
Badalona
10 de juliol, Can Solei

Carlos Nuñez
Galícia
10 de juliol, Can Solei

URoy i Johnny Dizzy Moore Band
Jamaica
7 de juliol, Can Solei

Chico César + Rita Ribeiro
Brasil
8 de juliol, Can Solei

Angelique Kidjo
Benin
9 de juliol, Can Solei

John Trudell
EUA
9 de juliol, Teatre Zorrilla

Cheikha Remitti
Argèlia
28 de febrer, Teatre Zorrilla

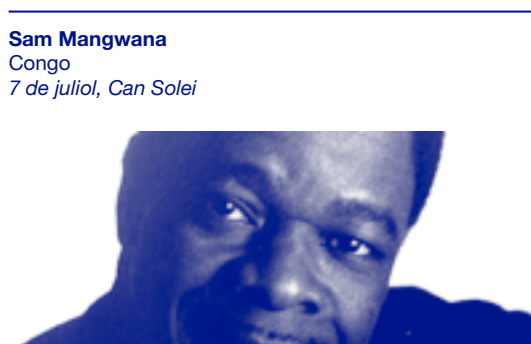
Gil Scott Heron
EUA
6 de juliol, Can Solei

Pancho Amat
Cuba
6 de juliol, Can Solei

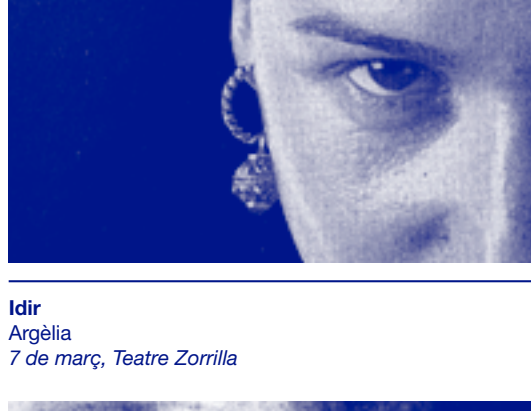
Imanol Lo
Senegal
7 de juliol, Can Solei

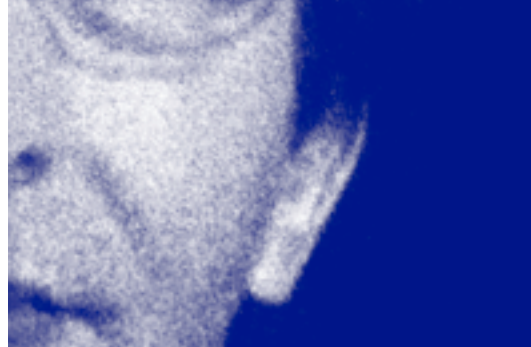
Sam Mangwana
Congo
7 de juliol, Can Solei

DJ. Pete Reilly i Scott Bettell del seguit Soul Jazz Records
7 de juliol, Can Solei

Mercedes Peón
Galícia
31 de gener, Teatre Zorrilla

Idri
Argèlia
7 de març, Teatre Zorrilla

Vinicius Cantuária i Nana Vasconcelos
Brasil
24 de gener, Teatre Zorrilla

Mark Olson i Victoria Williams
EUA
14 de febrer, Teatre Zorrilla

Mastretta
Espanya
5 de maig, Carpa de les Arts, platja

Carmen Paris
Espanya
8 de maig, Carpa de les Arts, platja

Lenine (Celebació 15 anys)
Brasil
23 de juliol, Teatre Zorrilla

Peter Case
EUA
29 d'octubre, Teatre Zorrilla

Stacey Earle + Mark Stuart
EUA
19 de novembre, Teatre Zorrilla

Oumou Sangaré
Mali
11 de febrer, Teatre Zorrilla

Michael Weston King
UK
7 de març, escenari Teatre Zorrilla

Chris Hillman
EUA
16 d'abril, Teatre Zorrilla

Rosie Flores
EUA
12 de juny, Teatre Zorrilla

Simphiwe Dana
Sudàfrica
28 de maig, Teatre Zorrilla

Mamani Kelita
Mali
8 de juny, Teatre Zorrilla

TModel Ford
EUA
12 de febrer, Teatre Zorrilla

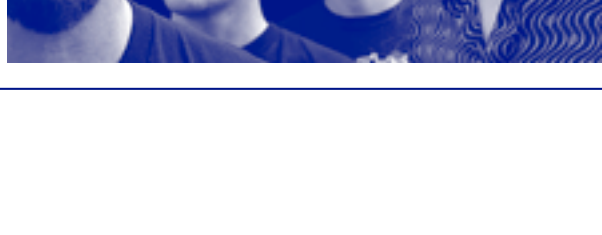
Greg Trooper
EUA
1 d'abril, Teatre Zorrilla

Booker T. & MG's
EUA
28 d'abril, Teatre Zorrilla

The Bottle Rockets
EUA
15 de juliol, Teatre Zorrilla

2006

Dirty Dozen Brass Band
EUA/Nova Orleans
4 de febrer, Teatre Zorrilla

Cibêlle
Brasil
10 de març, Teatre Zorrilla

Souad Massi
Argèlia
22 d'abril, Teatre Zorrilla

Chico César
Brasil
4 de maig, Teatre Zorrilla

Sarah Lee Guthrie & Johnny Iron
EUA
24 d'abril, Teatre Zorrilla

Allen Toussaint
Nova Orleans / EUA
10 de març, Teatre Zorrilla

Shooter Jennings
EUA
27 d'abril, Teatre Zorrilla

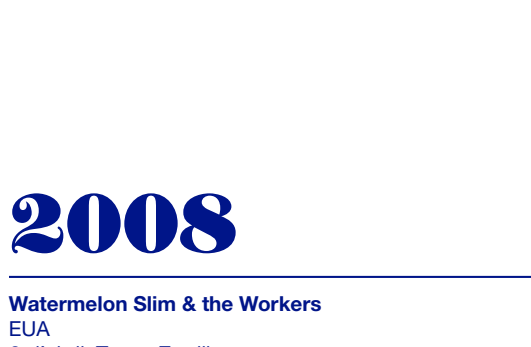
Maria McKee i Orlabelle (doble cartell)
EUA
6 de maig, Teatre Zorrilla

Victor Demé
Catalunya
17 d'abril, Teatre Zorrilla

Chuck Prophet & The Mission Express
EUA
17 d'abril, Teatre Zorrilla

Chris Smither (Suspès)
EUA
29 d'abril, Teatre Zorrilla

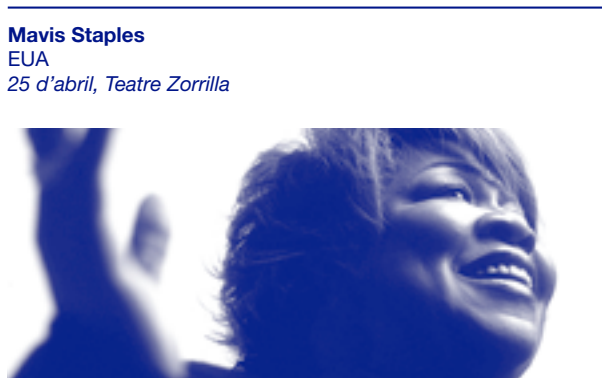
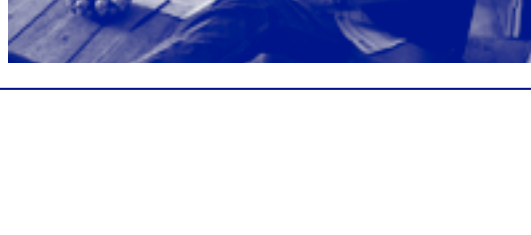
Randy Newman
EUA
4 de maig, Teatre Zorrilla

Jim Lauderdale
EUA
1 d'abril, Teatre Zorrilla

Rokia Traoré
Mali
12 d'abril, Teatre Zorrilla

Me'shell Ndegocello
EUA
2 d'abril, Teatre Zorrilla

Dan Zanes & Friends
EUA
4 d'abril, Teatre Zorrilla

Pura Fe
EUA
29 de març, Teatre Principal

Orquestra Baobab
Senegal
18 d'abril, Teatre Zorrilla

Sarah Lee Guthrie & Johnny Iron
EUA
24 d'abril, Teatre Zorrilla

Xampolà & Sílvia Pérez Cruz (Producció pròpia)
Catalunya
9 d'abril, Teatre Zorrilla

Bombino
Niger
27 d'abril, Teatre Principal

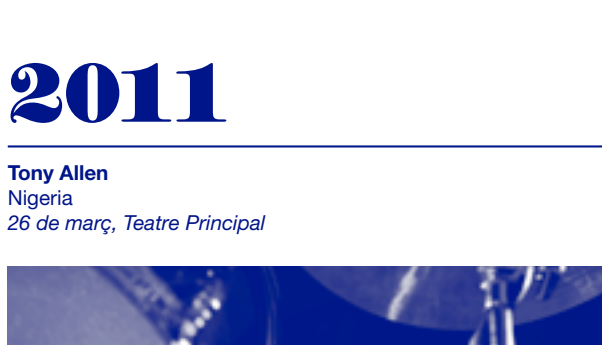
Suzy Bogguss
EUA
14 d'abril, Teatre Principal

Me'shell Ndegocello
EUA
20 d'abril, Teatre Zorrilla

Randy Newman
EUA
4 de maig, Teatre Zorrilla

Fred Wesley & the New JB's
EUA
29 de març, Teatre Principal

Howe Gelb
EUA
4 d'abril, Teatre Principal

Bassekou Kouyate & Ngoni Ba
EUA
5 d'abril, Teatre Principal

Kim Lenz & The Jaguars
EUA
15 d'abril, Teatre Zorrilla

Matthew E. White
EUA
10 d'abril, Teatre Zorrilla

2012

Rosanne Cash
EUA
21 de març, Teatre Zorrilla

Damien Jurado
EUA
22 de març, Teatre Zorrilla

Pura Fe
EUA
29 de març, Teatre Principal

Marcia Ball
EUA
31 de març, Teatre Zorrilla

Nick Lowe
UK
12 d'abril, Teatre Zorrilla

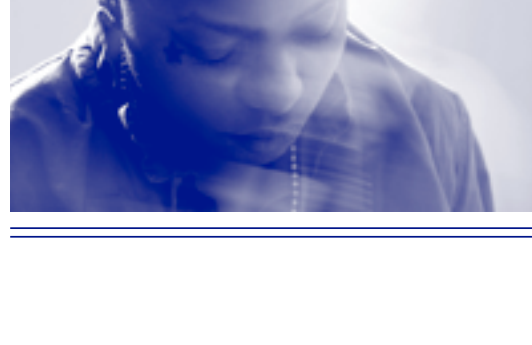
Bombino
Niger
27 d'abril, Teatre Principal

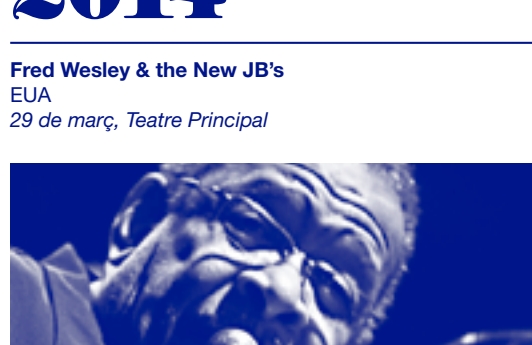
Suzy Bogguss
EUA
14 d'abril, Teatre Principal

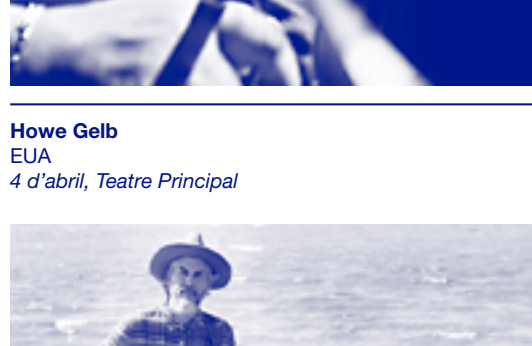
Me'shell Ndegocello
EUA
20 d'abril, Teatre Zorrilla

Randy Newman
EUA
4 de maig, Teatre Zorrilla

Fred Wesley & the New JB's
EUA
29 de març, Teatre Principal

Howe Gelb
EUA
4 d'abril, Teatre Principal

Bassekou Kouyate & Ngoni Ba
EUA
5 d'abril, Teatre Principal

Kim Lenz & The Jaguars
EUA
15 d'abril, Teatre Zorrilla

Matthew E. White
EUA
10 d'abril, Teatre Zorrilla

“EL QUE FA EL BLUES & RITMES
NO HO FA NINGU”

ALBERT PUIG, TIME OUT, 2011

“BLUES & RITMES DE BADALONA,
PEQUENA CÈLULA DE EXQUISITEGES”

RAMON FERNANDEZ ESCOBAR, 2011

“BLUES & RITMES, UN FESTIVAL DE POGS
PLATS PERÒ MOLT GUSTOSOS”

JORDI MARTÍ, EL PUNT, 2008

ELS 25 ANYS DEL BLUES I RITMES

Ho reconeixem, la del Blues & Ritmes és una història entrebancada: primer, quatre anys d'antologia a Can Solei en un context d'uforia olímpica. Després, cinc anys de silenci. A continuació, un renaiement inesperat. I, cinc anys més tard, un exili forçat al Zorrilla. Des d'aleshores, dotzenes d'actuacions marcades per la calidesa i la proximitat en un teatre que ara es faria molt difícil dissociar del Blues & Ritmes. Hi ha hagut artistes que ens hem de pessigar per creure que, finalment, havíem aconseguit dur a Badalona, i n'hi ha hagut d'altres (com és el cas, enguany mateix, de Jesse Winchester) que, tot i estar anunciats, finalment no hi han actuat per raons diverses. Segui com sigui, tenim 25 anys d'història i considerem que toca celebran-ho. Sense fer grans escorrafalls, però: aquest no ha estat mai el nostre tarranà, sinó posant ordre al que sempre hem dit que és el nostre patrimoni: l'impressionant, històric, monumental inventari d'artistes que hem convidat a Badalona, prop de 120.

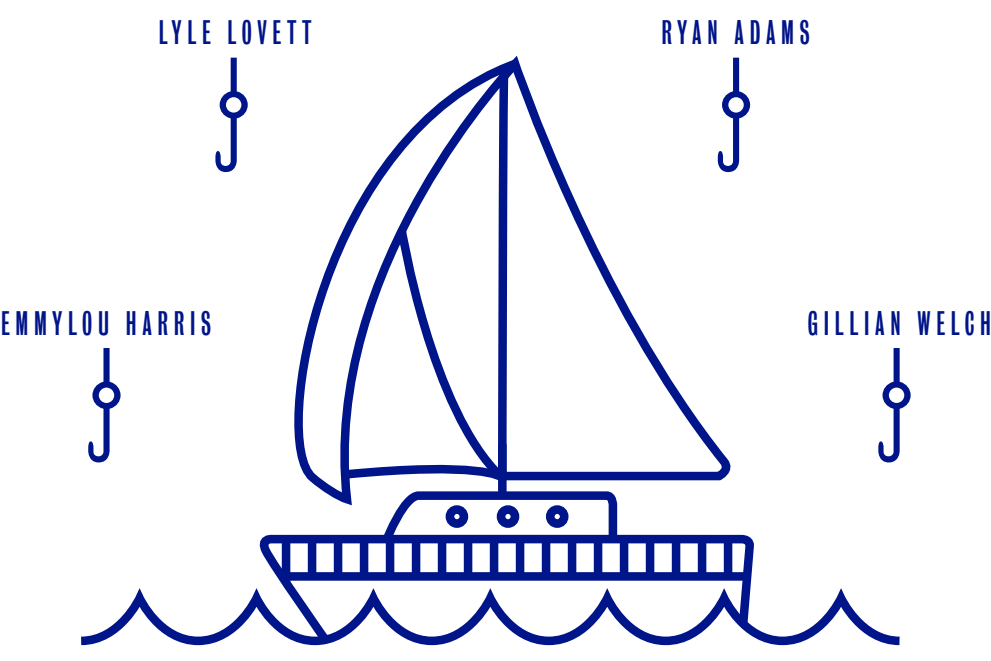
“...que, efectivament, aquest quart de segle de B&R l'hem fet entre tots”

Hem buscat l'any de la seva visita i hem fet una mica de memòria al voltant de la història del Blues & Ritmes i algunes de les seves anècdotes més sabudes. Tenim, com sempre, artistes que sabem que algun dia hem d'aconseguir dur a Badalona i el compromís

ELS ARTISTES QUE SOMIEM

Molts artistes que sempre havíem somiat portar algun dia a Badalona han acabat finalment actuant al Blues & Ritmes. Ho hem admès reiteradament durant els últims anys: si algú ens hagués dit, no fa pas tant, que algun dia Randy Newman cantaria *Sail away* al carrer d'en Cuetta, no ens ho haguéssim cregut pas. I veure, emocionats, com Booker T & The MG's reben una càlida ovació a l'antic *enroutat* Cayo Largo després de tocar Giron Orléans i es disposaven a menjar un bon entrecot no és una cosa que hagués figurat mai dins els nostres plans melòmans. Acumlem, per tant, un bon feix de somnis realitzats, però com que som insaciables, tenim encara un grapat de noms a la llibreta que ens faria feliços tenir subratllats en fluorescent. “Ostres, i per què no porteu

l'Emmylou Harris? I en Ryan Adams? O què tal en Lyle Lovett? I què me'n diu de la Gillian Welch?”, ens pregunten sovint el seguidors del festival. Badalona té un passat de vila marinera i, en aquest sentit, no hem deixat mai de “tirar la carra”, però al mateix temps que hem après que, amb insistència i astúcia, alguns somnis es poden complir, també hem hagut d'assumir que cada dia no és Nadal. Les gresfes s'han alternat amb exercicis obligats de realisme, però en qualsevol cas impersa una certesa: si Chris Hillman va cantar *Turn, turn, turn* al Zorrilla i Rufus Thomas ens va fer moure el cos amb *Walking the Dog* a Can Solei és perquè, en aquest festival, sempre ha costat molt donar res per impossible.

LES FORMES D'UN LOGO

“Sempre m'han fascinat les formes simples però contundents de l'art africà, aleshores feia temps que dibuixava amb temes simples: cerques, triangles, rectangles... i vaig ensopegar amb la possibilitat de posar-ho en pràctica creant una figura que volia transmetre sensació de moviment, de ritme. L'estudi d'un llibre extraordinari que havia trobat a París l'any 88 (*L'Art d'Afrique Noire*. Liturgie cosmique et langage religieux. E. Menged, Editions CLE, Cameroun 1974) em va ser molt útil en aquell moment.” Aïd s'explica en Pere Ruzafa, autor del logo del festival, un element reconeixible i entranyable i que, per bé que ha estat adaptat sensiblement al llarg dels anys, es manté tan jove com el primer dia.

Ruzafa era l'any 1989 el cap de publicacions de l'Ajuntament de Badalona i es dedicava al disseny i l'edició. Va fer la maqueta a mà a base de retalls i lletra transferible... Després, recorda, va redibuixar el disseny “amb un programa vectorial amb el primer Mac que vam tenir al Servei de Publicacions de l'Ajuntament i amb l'inestimable col·laboració de la Núria Sala”.

“Cercava contrast, contundència... i també bon rotlló i allò on s'apliqués, poder-lo combinar amb una variada gamma de colors de fons”. I certament, la imatge de Ruzafa ha acompanyat el Blues&Ritmes durant 25 anys i ha esdevingut una icona de referència entre els festivals musicals al nostre país.

Blues & Ritmes 1989-2014

BADALONA, 25 ANYS

El Blues & Ritmes celebra un quart de segle consolidat com un dels festivals amb més prestigi del país. Ordenem les actuacions que s'hi han celebrat, repassem tots els capítols d'aquesta aventura, refresquem la memòria a la recerca d'anècdotes i us confessem, finalment, els artistes que somiem dur a Badalona.

LA HISTÒRIA

El naixement, l'any 1989, del Blues & Ritmes està estretament relacionat amb els Jocs Olímpics que Barcelona, amb Badalona com a subseu, organitzaria tres anys més tard. La connexió entre dos amics, Ignasi Vidal, cap de premsa en aquell moment de l'Ajuntament de Badalona, i Domènec Bergadà, vinculat amb l'Olimpiada Cultural, un programa ambiciós d'activitats durant els anys previs als Jocs, en va ser el germen. “Tot això de la *world music* era encara molt incipient”, recorda Vidal. “De festivals així no n'existia cap i, amb aquesta idea, vam anar a parlar amb l'àrea de Cultura de l'Ajuntament [governat aleshores pel socialista Joan Blanch]. Volem portar, simplement, els músics que ens agradaven, fossin d'on fossin. I quan va tocar buscar un nom per al festival en vam pensar un que ens permetés fer precisament tota la música que volguéssim: Blues & Ritmes”. “El Blues & Ritmes” surtí el 1989 *por impulso*, entrega y saber de Ignasi Vidal, uno de los hombres con más ancho y profundo saber de las músicas populares del mundo con que *cuenta* (més ben dit, *deberia hacerlo*) *nuestro país*”, escrivia una anys més tard a *La Vanguardia* un periodista cabent en aquells primers anys de festival: Miquel B. Formentor.

“Confeccionàvem llargs llistats de gent que ens agradaria veure. Uns els aconseguíem, d'altres no (...). Fer el cartell del Blues & Ritmes sempre ha estat com fer la Carta als Reis”

Si una cosa té en comú aquella primera edició de Blues & Ritmes (celebrada al pulmó verd de Badalona, el Parc de Can Solei) amb la d'aquest 25è aniversari (repartida en dos teatres: Zorrilla i Principal) és la peculiar manera amb la qual els seus organitzadors feien -i fan- la selecció d'artistes. “Confeccionàvem llargs llistats de gent que ens agradava veure. Uns els aconseguíem, d'altres no, però el punt de partida era sempre aquest”, assenyala Vidal. “Fer el cartell del Blues & Ritmes sempre ha estat com fer la Carta als Reis”, afegia Guillem Vidal, actual director artístic, conjuntament amb Jordi Puig Nadal i Oriol Lladó, el “Amen dient nous i n'ere l'altre fins que arriba sempre un mateix moment: algú esmenta un d'aquells nous aparentment impossibles, ens mirem, somriem i diem: va, intente-ho, que el ja n'aj temin”. *Filosofia Blues i Ritmes*.

“Veure actuar finalment a Catalunya tots aquells artistes per als quals, Espanya, era un país encara molt llunyà va marcar...”

Ja en el primer Blues & Ritmes dos d'aquests somnis es van fer realitat. Screamin' Jay Hawkins (venia amb serps i calaveres; era un *numero*), etziba Ignasi Vidal i Albert King, que va actuar... sense baixista. “El va fumar fora moments abans d'actuar a Badalona: va ser violentíssim”, recorda el fundador del festival. “King era d'el·l un paio molt suau, però aquell baixista no li agradava i no hi va haver res més a parlar. Musicalment era insubornable”. Els primers quatre anys de festival, amb clonts com Nusrat Fateh Ali Khan, Ferni Kuti, George Clinton i Rufus Thomas, van ser d'antologia. Veure actuar finalment a Catalunya tots aquells artistes, per als quals Espanya era un país encara molt llunyà, va marcar -desculpeu-nos la immodèstia- un punt d'inflexió per a l'entrada de

determinades músiques en els escenaris d'aquest país. “Desconocia *totalmente* que *tuvisse seguidores en España y, por ello, me llamó mucho la atención que hubiese gente en España en este caso Badalona, que me ofreciese la posibilidad de actuar aquí*”, admetia Elvin Bishop l'any 1990 a la premsa en una declaració similar a la que feien altres músics convidats pel festival en aquell període. “Els primers anys a Can Solei van ser musicalment reveladors”, analitza Dani Gelabert, tenaç treballador per la causa *ritmera*, conjuntament amb Josep Pascasini i Manel Picapedra, des de l'Ajuntament de la ciutat. “La *world music* no era el que és ara; Peter Gabriel tot just començava a provar coses i escoltar, per exemple, música sufi a Can Solei era descobrir un món. Allà, a molts, se'ls va obrir infinit de finestres...” “Portar per primera vegada aquells artistes era més fàcil que ara”, relativitza Ignasi Vidal. “No costaven tantes pèl·les, no hi havia tants intermediaris i l'escenari era diferent”. Segui com sigui, aquells primers quatre anys de Blues & Ritmes grondeixen la seva aura de llegenda a mesura que passen els anys i, molts artistes que hi van participar, són ara grans mites de la música popular del segle XX.

“Volíem portar, simplement, els músics que ens agradaven, fossin d'on fossin. I quan va tocar buscar un nom per al festival en vam pensar un que ens permetés precisament tota la música que volguéssim: Blues & Ritmes”

EL PRIMER ADEU

La resaca olímpica, però, va passar factura al Blues & Ritmes. Després d'aquelles quatre edicions històriques a Can Solei (un espai dissenyat per alguns, venent per la majoria), el festival va patir el seu primer gran sotrac. Davant la impossibilitat d'aconseguir un patrocinador que aportés entre quatre i sis milions de les antigues pessetes, l'Ajuntament va decidir no celebrar l'edició del 1993. “Sempre vam insistir a l'alcalde que allò seria deficitari set o vuit anys, i que políticament caldria aguantar-ho. Sabíem, en qualsevol cas, que seria complicat...”, admet Ignasi Vidal. Va ser el principi d'un aïllament que es perllongaria durant tot un lustre. En aquell hiatus, un altre festival, l'efímer Pop Festival, també provà de treure suc de l'encant de Can Solei. Però només va durar una edició.

“Sabíem en qualsevol cas, que seria complicat... Va ser el principi d'un silenci.”

FESTIVAL “METROPOLITÀ”

L'entesa l'any 1997 entre l'Ajuntament i el Festival Grec va fer possible, però, que el Blues & Ritmes renaixés, una mica per sorpresa, al mateix Parc de Can Solei. Ho va fer amb un cartell que alternava noms de l'escena internacional (Robert Cray, Jimmie Vaughan o Carlinhos Brown, molt abans del seu regnat amb Joan Clos pels carrers de Barcelona) amb una nodrida representació de

Més enllà del blues, la quantitat d'estils que hem acompanyat sota la paraula ritmes és abismal: flamenc, afrobeat, ska, reggae, chimurenga, cumbia, gòspel, funk, soulous, pop, rumba, dub, soul, samba, rap, rock, fusió, folk, rai, country, bossanova, cançó, qualsei, jotas, rockabilly, jazz... Algunes d'aquestes músiques han entrat per primera vegada als escenaris de l'Estad gràcies, en bona part, a l'efort del Blues & Ritmes, un festival que ha estat ideal per comprovar, per exemple, els orígens

bandes locals. “Hi va haver un equip nou a Cultura, amb Caterina Mieras de regidora”, recorda Dani Gelabert. “A Barcelona hi havia Ferran Mascarell i tornava a impulsar la voluntat política de fer les coses en sentit metropolità. Existia un Grec metropolità, i Badalona s'hi va acollir amb la voluntat de recuperar el Blues & Ritmes”. Aquella segona etapa del festival, amb implicació de dues empreses privades -The Project i Posto Nove- no va estar tampoc desprovista de noms mítics, com és el cas d'Ali Farka Toure, Rickie Lee Jones i Gil Scott-Heron. “Indubtablement Ali Farka va encendre les herbes de Can Solei, que és com coneixiem el pati de dalt els alumnes de l'Artur Martorell, la meua escola. Va armar amb una figura quasi arctocàrica i una de les millors lliçons musicals que s'han impartit mai en el festival”, recorda Oriol Lladó, actual codirector artístic i, aleshores, espectador habitual del festival. “El de Rickie Lee Jones també va ser especial”, assenyala Guillem Vidal. “Estàvem una mica abatuts perquè Screamin' Jay Hawkins, que tornava a Badalona, s'havia suspès. Però amb Rickie Lee Jones ens vam refer. Al parc també s'hi van fer concerts d'una gran intimitat”.

“Volíem portar, simplement, els músics que ens agradaven, fossin d'on fossin. I quan va tocar buscar un nom per al festival en vam pensar un que ens permetés precisament tota la música que volguéssim: Blues & Ritmes”

EXILI AL ZORRILLA

L'idea, però, que el Blues & Ritmes no era una prioritat per a la ciutat va estendre's en els governants d'aquell moment (amb l'alcaldesa Mateu Arqué al capdavant), i, entre l'any 2000 i el 2001, el festival va exiliar-se en el flamant nou teatre de la ciutat: el Zorrilla, inaugurat originalment l'any 1868 i recuperat a inicis de 1999. “En aquell moment hi va haver una figura molt important: [el periodista i programador] Jordi Turtós”, defensa Gelabert. “El va ser qui ens va fer veure que Blues & Ritmes s'havia convertit en una marca que funcionava, que és raó per la qual el sector privat, feia uns anys, s'hi havia interessat. I que s'hi no es feia al parc es podia fer en una altra banda. A ell i vam demanar que reinventés el festival”.

“... tornava a imperar la voluntat política de fer les coses en sentit metropolità.”

Tot i que es feia difícil no enyorar Can Solei, els primers concerts al Zorrilla -com els de Mariana Ceballos Rasmitti, l'any 2001, o els brasilers Vinícius Cantuária i Nana Vasconcelos, dos anys més tard- podrien figurar en posicions d'honor en el rànquing de millors actuacions del festival. Turtós, director artístic en aquell període (dins del qual s'hi inscriuen també concerts com els de John Trudell, Idir o Linnéa), aconseguí que, tot i la pèrdua de Can Solei, el Blues & Ritmes sobrevivia com a marca i abordi una insoportada tercera etapa.

La idea, però, que el Blues & Ritmes no era una prioritat per a la ciutat va estendre's en els governants d'aquell moment (amb l'alcaldesa Mateu Arqué al capdavant), i, entre l'any 2000 i el 2001, el festival va exiliar-se en el flamant nou teatre de la ciutat: el Zorrilla, inaugurat originalment l'any 1868 i recuperat a inicis de 1999. “En aquell moment hi va haver una figura molt important: [el periodista i programador] Jordi Turtós”, defensa Gelabert. “El va ser qui ens va fer veure que Blues & Ritmes s'havia convertit en una marca que funcionava, que és raó per la qual el sector privat, feia uns anys, s'hi havia interessat. I que s'hi no es feia al parc es podia fer en una altra banda. A ell i vam demanar que reinventés el festival”.

africans de les blues o les sovint insospitades connexions entre Àfrica i Cuba, entre molts altres diàlegs.

Una dels punts d'inflexió estèstic més importants de la història del festival ha estat, d'altra banda, la incursió al Teatre Zorrilla de gèneres escassament representats en escenaris estatals com són el country i el folk d'arrel nord-americana. Discutida per alguns sectors de l'art moment, la programació aquesta última dècada d'artistes com per exemple Buddy Miller, Greg Trooper, Guy Clark, Jim Lauderdale, Rosanne Cash i Suzy Bogguss ha pretès ser fidel a un dels principis bàsics de l'essència *ritmes*: donar sortida a músics de gran qualitat que, per les característiques socials i culturals del país on vivim, seria impossible veure actuar per aquí si no fos per iniciatives com el Blues & Ritmes. Però, Jordi Puig-Nadal, codirector artístic del festival i cofundador del col·lectiu Ritme & Club: “Quan, l'any 2004, Chris Hill-

ANYS AL TEATRE

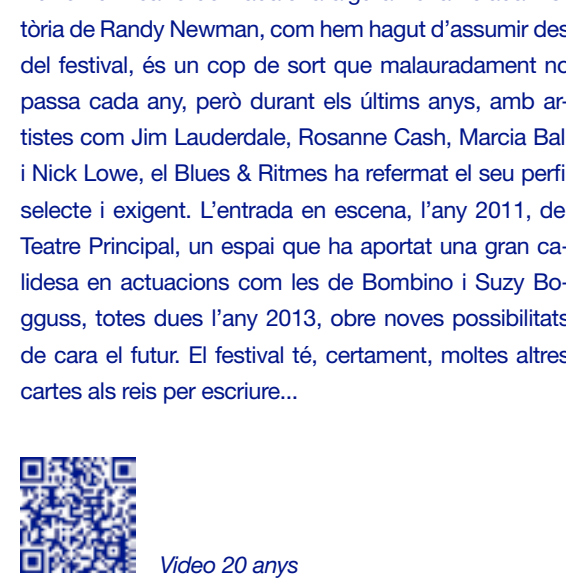
L'aparició en escena, l'any 2003, del col·lectiu Ritme & Club, d'on acabaria sorgint l'actual direcció del festival, va ser un altre punt d'inflexió per al Blues & Ritmes. El treball en comú, en aquell moment, d'Ignasi Vidal, Jordi Turtós, gent de l'àrea de Cultura i noves veus ambades des d'àmbits diversos (Guillem Vidal, Oriol Lladó, Jordi Puig Nadal, Francesc Sau, David Prat o Simon Benlli) va ajudar a visualitzar la idea que, després de quinze anys, el Blues & Ritmes era un patrimoni de la ciutat que calia preservar i -per què no?- potenciar. “Ens agrada jugar amb agents de la ciutat que puguin aportar idees interessants”, apunta Josep Pascasini. “Ho hem fet, per exemple, amb Enric Mago per al Festival Li Chang, amb La Xarxa per a espectacles familiars i amb Ritme & Club per al Blues & Ritmes”.

La nova era del Blues & Ritmes, ja establert al Teatre Zorrilla i amb Ritme & Club plenament incorporat en l'engranatge organitzatiu, va emfatitzar la presència de noms històrics nord-americans i la vella idea del festival que hi havia artistes que, si no els duia el Blues & Ritmes, difícilment els duria ningú. Van ser anys, els de la meitat de la dècada passada, de debuts sonats (Chris Hillman, legendari músic de The Byrds i The Flying Burrito Brothers, o Booker T & The MGs, amb Steve Cropper i Donald Dunn formant-ne part) i actuacions delicatesses com les de Stacey Earle i Buddy Miller. Un públic melòman, desacomplexadament entès, provinent en molts casos de parts llunyanes de l'Estat, va descobrir aleshores el festival i, la crítica, desconcertada per la trajectòria indefinida del festival en els últims anys, va reconèixer un cop més el Blues & Ritmes com un dels festivals amb més bon gust del país.

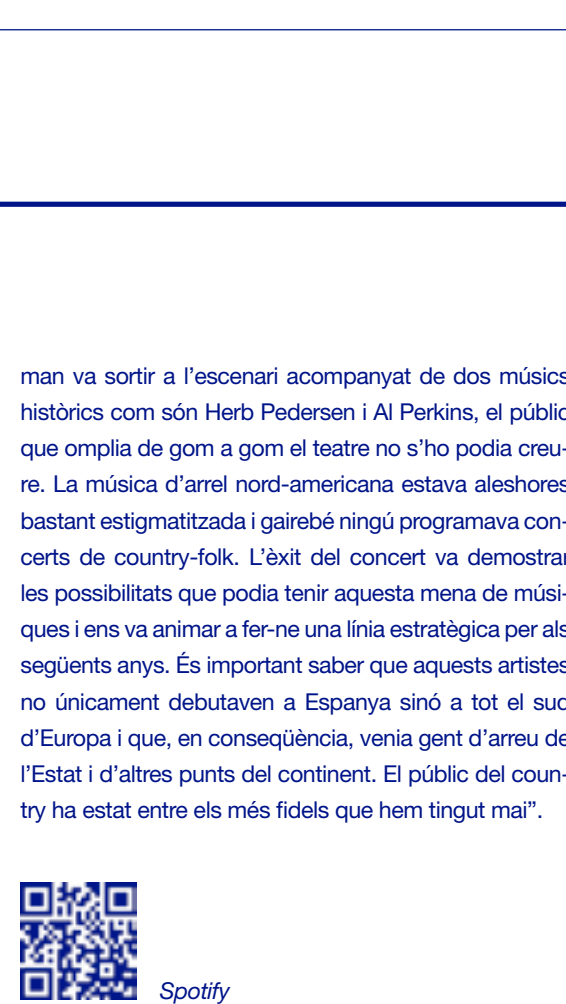
“... la vella idea del festival que hi havia artistes que si no els duia el Blues & Ritmes, difícilment els duria ningú. Van ser anys de debuts sonats.”

Entre les actuacions històriques d'aquells anys hi ha l'Allen Toussaint (protagonista, en el seu debut a l'Estat, d'un refinat recital de piano, l'any 2007), Guy Clark (un artista molt car de veure a Europa, a qui el Blues & Ritmes va portar directament dels Estats Units, l'any 2008) i Dan Zanes & Friends (responsables de la primera experiència del festival amb el públic familiar, en una tarda màgica del 2008). Hi ha un nom, tanmateix, que resumeix les greses i l'esperit del Blues & Ritmes d'aquella dècada: Randy Newman. Programat en l'any de la capitalitat de la cultura catalana a Badalona, Newman va debutar a l'Estat amb un d'aquells concerts que marquen de valent la història cultural d'una ciutat. La perseverança dels organitzadors i, sobretot, l'encant del Zorrilla -factor realment determinant- van ser clau perquè Randy Newman, un dels grans compositors del segle XX, actües a Badalona en una nit de bots i barrals. “Newman *ceraba una decada com España, país en el que no había actuado jamás*, y el Blues & Ritmes se llevó el gato al agua”, publicava, l'endemà mateix, Luis Hidalgo a El País.

Dur en un teatre de Badalona algú amb la volada història de Randy Newman, com hem hagut d'assumir des del festival, és un cop de sort que malauradament no passa cada any, però durant els últims anys, amb artistes com Jim Lauderdale, Rosanne Cash, Marcia Ball i Nick Lowe, el Blues & Ritmes ha reformat el seu perfil i exigent. L'entrada en escena, l'any 2011, del Teatre Principal, un espai que ha aportat una gran calidesa en actuacions com les de Bombino i Suzy Bogguss, totes dues l'any 2013, obre noves possibilitats als cars el futur. El festival té, certament, moltes altres cartes als reis per escriure...

Video 20 anys

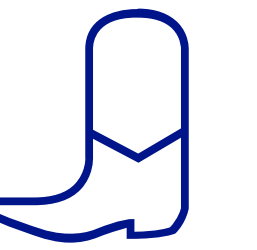

Spotify

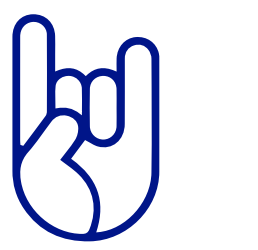
Blues

Country

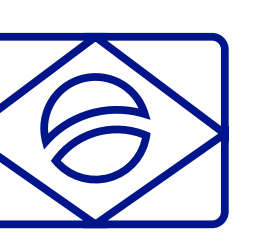
Rock

World music

Brazil

“L'AGENDA ESTÀ INFESTADA
D'ACTUACIONS, PERÒ NO TOTES LES NITS
SÓN UNIQUES COM LES DEL B&R.”

NANDO CRUZ, EL PERIÓDICO, 2008

“BADALONA SE HA MARCADO
UN TANTO DE LOS QUE HACEN ÉPOCA”

ESTEBAN LINES, 1991

“TRIO DE ASES, UN FESTIVAL
HECHO CON LA CABEZA”.

MINGUS B. FORMENTOR, LA VANGUARDIA, 2001

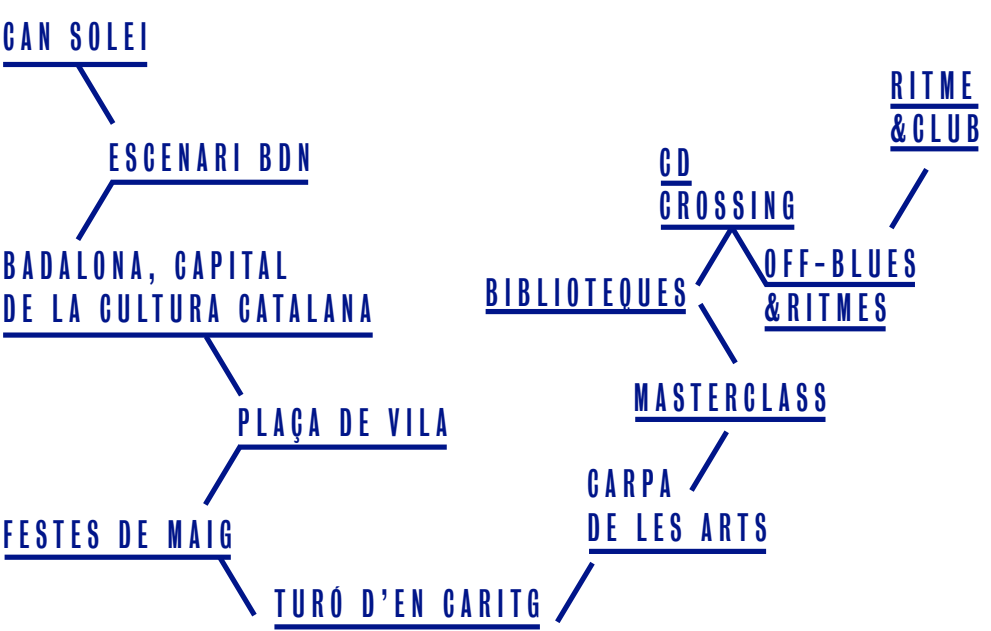
LES 'NOTES' BADALONINES

Hi ha una petja badalonina al Blues&Ritmes. La trobem al llarg dels seus 25 anys d'història, per bé que va ser especialment intensa en el format de festival a l'aire lliure, a Can Solei. Per allà van passar-hi, el 1997, bandes com A Mordisco, l'EMB Soul Band o Off Minor, en un espai batejat oportunament com a Escenari Bdn. Dues bandes badalonines més, Essence i Ley de Murphy, van pujar sobre les taules l'any 1999. Els artistes de la ciutat es van tornar a posar davant dels micròfons en una altra ocasió destacadíssima, l'any 2010. En el marc de les celebracions de Badalona com a capital de la cultura catalana, el festival va presentar en exclusiva una producció pròpia que reunia Silvia Peters Cruz i la banda badalonina d'arranca d'improvisació jazz Xampolla, amb músics de gran prestigi com Martí Serra, Xavi Lozano o Aleix Tobias. El 2011 va ser el torn de Mario Cobo, guitarrista de Kim Lenz, que avui és un dels escuders destacats de Mambo Jambo,

el projecte de Dani Nel-lo que aquest 2014 tanca l'edició dels 25 anys del festival amb una actuació a l'aire lliure a la plaça de la Vila, com a obertura de les festes de maig.

L'any 2001, un dels concerts de Festes de Maig va dur el segell del festival. Va ser al Turó d'en Carllg amb la rapera andalusà Mala Rodríguez i el grup cubà Orishas. Javier Mas i Jordi Rallo actuaven aquella mateixa nit de l'11 de maig a la Carpa de les Arts.

A Badalona s'han fet 'masterclass', xerrades, audicions a les biblioteques i fins i tot una picnora iniciativa de 'cd crossing', l'any 2004. La ciutat també ha acollit actuacions d'Off-Blues & Ritmes, vinculades a l'associació Ritme & Club, com ara les de Rosie Flores, Ted Russell Kemp, Ron Kavana, Justin Townes Earle o Gary Louris i Mark Olson.

LA CUINA DEL FESTIVAL

La Sargantana és un dels ingredients secrets del Blues & Ritmes, tot el que comparteix amb el Torras, el carismàtic bar del carrer d'en Cuetta, on bona part de la pàrroquia 'ritmera' fa un mos i una cerveseta tot sabent que sonin els timbres d'inc d'espectacle.

El local de Dalt de la Vila, regentat per l'Ignasi Nuño i l'Anna Abellán, ha esdevingut una de les seves aficions del festival. Es alla en la majoria dels artistes han carregat engines (i alguna calor!) abans de les actuacions... tot i que en algun cas, ha estat també el loc escollit per tancar la nit, un cop desendollada la darrera guitarra. La carta d'aquest restaurant situat al carrer de la Costa combina els productes de la terra (excol·lents embottits i formatges i vins servits amb criteri) amb guisats d'accent clarament badaloní, com el pop i el bacallà amb anís... plats celebrats i fotogratiats del dret i del revés pels artistes. Fa uns pocs anys, la banda d'acompanyament de Marcia Ball va tindre les batelles dels seus mòbils de tantes fotografies que van fer!

Finalment, és just fer un record el Cayo Largo. El també desaparegut establiment conser de Mar va acollir no poques reunions conspiratòries i un sopar amb Booker T. & The MG's fora de tot horari perquè els 'fans' de la gran banda de soul no deixaven sortir els artistes del teatre. Tot i el retard, va ser servit amb la pulcra professionalitat marca de la casa pel malaurat Antonio.

CURIOSITATS DEL FESTIVAL

Doncs bé, heus aquí el típic apartat d'anècdotes. Hi ha coses, evidentment, que no han de transcendir la privatitat, però n'hi ha d'altres que ens volem pràcticament obligats a compartir-les. Atenció, per començar, amb la visita de Nusrat Fateh Ali Khan l'any 1990 a Badalona. “Era un tipus jove i gorbó, que feia qawwali, música religiosa”, recorda Ignasi Vidal. “Can Solei es va omplir de pakistanesos devots, molts dels quals es van passar tot el concert a primera fila llargant-hi bitllets a l'escenari; va ser al·lucinant. Després, un pakistanès de molta pasta li va muntar una festa privada en un hotel de Barcelona”. Tot i que això de fer volar bitllets és inaudible, quan toca explicar les batelletes hi ha un nom que sempre impersa: George Clinton. “N'eren trenta i portaven un paio l'única missió del qual era vigilar que no es descontrolessin. Fumaven molt, van congegar amb uns del Zaïre [Kanda Bongo Man] i, tots plegats, semblaven zombies a Can Solei. Venien de tocar a París, on el concert havia durat sis hores, però a Badalona eren els últims a tocar i només en va durar tres”.

Els anys del Zorrilla, d'altra banda, també tenien un nom propi: el *bluesman* octogenari T-Model Ford, de qui ens havien advertit, l'any

2005, que, segons com anessin les coses, i mentre ningú li manllevés l'ampolla de bourbon, també podia estar sis hores dalt l'escenari. “Et em va fer la pregunta més desconcertant de totes les que m'han fet al Blues & Ritmes”, recorda Guillem Vidal, co-director artístic. “Quedaven pocs segons per començar l'actuació i em va preguntar pel nom del país-no la ciutat, no... el país- on l'havíem dut per tal d'adecar-se a l'audiència”. Un altre bluesman, en aquest cas, l'inefable Watermelon Slim, tres anys més tard, també va deixar empremta. “Es va fer el rei de la Rambla”, recorda Jordi Puig-Nadal, codirector artístic. “Durant els dies previs i durant l'acte [va perdre l'avidó] es passava hores i hores assegut en un banc de la Rambla tocant l'harmonica. Va acabar simplitzant, doncs, amb els vivants assidus del passeig, i també amb uns quants ocupes als quals va acabar regalant un show exclusiu en un *squat* del carrer d'en Prim”. Els qui també es van enamorar de la Rambla, per cert, van ser Booker T. Jones (que va estar parlant amb la seva dona durant tota la seva estada a la ciutat de la possibilitat de logar-hi un pis per les vacances) i Jim Lauderdale (que va aprofitar-hi uns quants racons per fer exercicis diaris de tai-chi).